

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**SPORT O'YINLARINI O'QITISH METODIKASI (FUTBOL)
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60111900 - Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda jismoniy tarbiya va sport

Chirchiq– 2023

Fan/modul kodi SO'O'MF205		O'quv yili 2024-2025	Semestr 3	ECTS- Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Sport o'yinlarini o'qitish metodikasi (Futbol)		60	90	150

2. I. Fanning mazmuni.

Fanni o'qitishdan maqsad Futbol mashg'ulotlarini olib borishning ilmiy-nazariy asoslarini, ta'lim oluvchilarning fiziologik rivojlanishini hisobga olgan holda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish mexnaizmlarini o'rganish, sohaga oid bilimlarni shakllantirish, texnika-xavfsizlik qoidalariga rioya etish, Futbol jihozlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.

Fanning vazifasi – talabalarga Futbol o'yinining mashqlari texnikasini, mashg'ulot o'tkazish, musobaqalarni tashkillashtirishga oid kasbiy-pedagogik malaka va ko'nikmalarni hosil qilish hamda shakllantirish, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim muassasalarida Futbol sport turini keng targ'ib qilishni o'rgatishdan iborat.

II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Futbol o'yinining kelib chiqishi va rivojlanish tarixi.

Futbol o'yinini vujudga kelishi. Dastlabki o'yin qoidalari rivojlanish bosqichi. Dastlabki musobaqalar. FIFA ni tashkil topishi Jahon, Yevropa va Olimpiada o'yinlari (erkaklar va ayollar). O'yin qoidalari. Maydon va jihozlarni o'lchamlari. O'zbekistonda Futbolni rivojlanishi. Mustaqillikdan so'ng O'zbekiston Futbolini jahon arenalarida tutgan o'rni haqida ma'lumotlarga ega qilish.

2-mavzu: Futbol o'yinining qoidalari.

Futbolning rasmiy qoidalari inshootlar va uskunalar. Futbol o'yin qoidalari va hakamlik qilish usullari.

3-mavzu: Futbol o'yin texnikasi tasnifi.

Futbol o'yin texnikasini bo'linishi; harakatlanish texnikasi va to'pni boshqarish texnikasi.

4-mavzu: Futbol o'yin taktikasi tasnifi.

Taktika haqida tushuncha, hujum va himoya taktikalari. Jamoa bo'lib, guruhli va yakka holda hujum va himoya qilish taktikalari. O'yin kombinatsiyalari. To'psiz va to'p bilan harakatlanayotgan raqibga qarshi hujum

haqida ma'lumotlarga ega qilish.

III. Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Futbol o'yinining kelib chiqishi va rivojlanish tarixi.
2. Futbol o'yinining qoidalari.
3. Futbol o'yin texnikasi tasnifi.
4. Futbol o'yin taktikasi tasnifi.

IV. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Harakatlanishi texnikasini o'rgatish (yurish, yugurish, sakrash, to'xtash va burilish).
2. To'pga o'yoq bilan zarba berish usullari.
3. To'pga bosh bilan zarba berish texnikasi
4. To'pni to'xtatish texnikasi
5. To'pni olib yurish usullari.
6. To'pni olib qo'yish usullari
7. To'pni yon chiziqdan o'yinga kiritish texnikasi.
8. Jarima to'pni o'yinga kiritish texnikasi.
9. Yakka va guruh bo'lib himoya va hujum qilish.
10. Jamoa bo'lib himoya va hujum qilish.
11. Darvozabon o'yin texnikasi va taktikasi.
12. O'quv o'yinida hakamlik qilish.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

VI. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Qizlar bilan jismoniy tarbiya darsida Futbol o'yinini tashkil qilish va o'tkazish metodikasi.
2. Futbol sport to'garagiga o'quvchilarni tanlash usullari, metodlari va ular bilan mashg'ulot o'tkazish metodikasi.
3. Futbol o'yini sport o'yinlarining tarkibiy qismi sifatida.
4. Futbolchilarga to'pni boshqarish texnikasini o'rgatish metodikasini takomillashtirish.
5. Umumta'lim maktablarida Futbol sport seksiyasiga saralashda xalq harakatli o'yinlardan foydalanish samaradorligi.

	6. Yosh Futbolchilarni tayyorlashda harakatli o'yinlardan vosita sifatida foydalanish. 7. Dastlabki o'rgatish bosqichida 10-13 yoshli Futbolchilarni jismoniy sifatlarini tarbiyalash. 8. Yosh Futbolchilarni texnik tayyorgarligini rivojlantirishda milliy harakatli o'yinlarni qo'llash metodikasi. 9. Umumta'lim maktablarida Futbol sport seksiyasiga tanlashda xalq harakatli o'yinlaridan foydalanish/ 10. Yosh Futbolchilarni sakrovchanligini oshirishda harakatli o'yinlardan foydalanish metodikasi. 11. Futbolchilarni umumiy va maxsus tayyorgarligini rivojlantirishda harakatli o'yinlar o'rni ilmiy asoslash. 12. 13-14 yoshli Futbolchilarda bolalarni tezkor – kuch sifatlarini tarbiyalash metodikasi. 13. Futbolning rasmiy qoidalari inshootlar va uskunalar. 14. Futbol o'yin qoidalari va hakamlik qilish usullari. 15. Futbol o'yinini vujudga kelishi. 16. Dastlabki o'yin qoidalari rivojlanish bosqichi. 17. FIFA ni tashkil topishi 18. O'zbekiston Futbolini jahon arenalarida tutgan o'rni haqida ma'lumotlarga ega qilish. 19. Futbolning rasmiy qoidalari inshootlar va uskunalar. 20. To'psiz va to'p bilan harakatlanayotgan raqibga qarshi hujum haqida ma'lumotlarga ega qilish. 21. Futbol o'yinining kelib chiqishi va rivojlanish tarixi. 22. Futbol o'yinining qoidalari. 23. Futbol o'yin texnikasi tasnifi. 24. Futbol o'yin taktikasi tasnifi. 25. To'pni yon chiziqdan o'yinga kiritish texnikasi. 26. Jarima to'pni o'yinga kiritish texnikasi. 27. Yakka va guruh bo'lib himoya va hujum qilish. 28. Jamoa bo'lib himoya va hujum qilish. 29. Darvozabon o'yin texnikasi va taktikasi. 30. O'quv o'yinida hakamlik qilish.
3.	VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - Futbolni o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalarni tatbiq qilish uchun zarur bo'ladigan bilim va ko'nikmalarni, Futbolni darslarida zamonaviy ta'lim vositalardan foydalanishni, zamonaviy talablar asosida Futbolni darslarini samaralitashkil qilish yo'llarini, ta'lim sohasidagi innovatsion faoliyat asoslari haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)

	- sport o'yinlarini o'qitish metodikasi (Futbol) fanini o'qitishda hamda ilmiy tadqiqotlar olib borishda qo'llaniladigan zamonaviy yondashuvlar va innovatsion texnologiyalardan xabardor bo'lishi, Futbolni o'qitishda qo'yiladigan hozirgi zamon talablarini bilishi, mashg'ulotlarda ta'lim resurslaridan samarali foydalana olishi; (ko'nikma). - Futbol mashg'ulotlarida jismoniy tarbiya bo'yicha "Milliy" dasturning mazmunini anglashi, shuningdek, mashg'ulotlarda qo'llaniladigan vositalari, metodlari va shakllarining uzviyligi va izchilligini ta'minlash, o'qitish mazmuniga oid axborotlarni qayta ishlash, umumlashtirish va o'quvchilarga yetkazish malakalariga ega bo'lishi va jismoniy tarbiya darslarida Futbol mashg'ulotlarini zamonaviy innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash haqida malakalarga ega bo'lishi kerak.
4.	VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	X. Asosiy adabiyotlar: 1. Futbol nazariyasi va uslubiyati. Darslik. R.I.Nurimovning umumiy tahriri ostida. T.: «ILMIY TEXNIKA AXBOROTI – PRESS NASHRIYOTI». 2018. - 316 b. 2. Futbol nazariyasi va uslubiyati. Darslik. R.I.Nurimovning umumiy tahriri ostida T.: «ILMIY TEXNIKA AXBOROTI – PRESS NASHRIYOTI»». 2015. - 364 b. 3. Sport pedagogik mahoratini oshirish (futbol). Darslik. Sh.X.Isroilovning umumiy tahriri ostida. O'zR. Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya instituti. T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2015. - 224 b. 4. Sport pedagogik mahoratini oshirish (Futbol). Darslik. Sh.T.Iseyevning umumiy tahriri ostida. T.: «ILMIY TEXNIKA AXBOROTI – PRESS NASHRIYOTI». 2018. - 312 b. 5. Sport va harakatli o'yilar (futbol) / darslik: Sh.X. Isroilov, Z.R.Nurimov, Sh.U.Abidov, S.R.Davletmuratov, A.A.Karimov. – T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2017. – 320 b. XI. Qo'shimcha adabiyotlar 1.O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining, O'zbekiston respublikasida

	badminton sport turini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida, 11.03.2020 yildagi 143-son qarori. 2.Абдуллаев А., Хонкелдиев Ш.Х. Жисмоний тарбия назарияси ва услубиёти.Дарслик.Т.: 2005-231 б. 3.Турманидзе В. Г. Развитие интеллектуальных способностей средствами физической культуры и спорта на примере бадминтона // Личность. Культура. Общество. 2008. Т. 10,вып. 2 (41). С. 379–383. 4.С.М.Шахрай Физическая культура. Бадминтон. 5–11 класс: примерная программа (для учителей общеобразовательных учреждений) / 2012 Издательство Омского государственного университета общ ст-93. 5.Сяо, Цзе. Теория и практика бадминтона (общие учебники для учреждений физической культуры) / Цзе Сяо (и др.) – Пекин: Издательство «Народный спорт», 2005-230 с. 11-12-с. Axborot manbalari www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziyonet.uz -Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portal.
7.	Chirchi qdavlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023yil “<u>19</u>” <u>08</u> dagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sul: G.R.Gimazutdinov - CHDPU, “Bolalar sporti” kafedrasi katta o'qtuvchisi, A.Sh.G'anixo'jayev-CHDPU,). “Bolalar sporti” kafedrasi o'qtuvchisi,
9.	Taqrizchilar: E.Xurramov – CHDPU, “Bolalar sporti” kafedrasi dotsenti v.b., PhD. R.I.Latipov – Nizomiy nomidagi TDPU “Jismoniy madaniyat” kafedrasi dotsenti.